Motion till riksdagen 1985/86:556

Lars Werner m. fl. (vpk)

Särskilda medel för bekämpningen av AIDS (prop. 1985/86:171)

I proposition 1985/86:171 föreslås ett samlat åtgärdsprogram mot AIDS, vilket måste ses som ett viktigt led i att förhindra ytterligare smittspridning.

Som påpekats tidigare av bl. a. socialministern är immunbristsjukdomen AIDS så speciell att vi inte får vara främmande för att bekämpa den med metoder som kan sträcka sig utöver nu gällande lagstiftning. Riksdagen har också nyligen beslutat om en ändring i patientjournallagen, som möjliggör anonyma test för spårande av HTLV-III-virus.

Tillgänglig statistik visar en nedgång för homosexuella/-bisexuella (HS/BS) mäns nybesök till HTLV-III-test. Minskningen har noterats efter det att HTLV-III-infektionen förts in under smittskyddslagen. Svårigheter att få HS/BS-män att testa sig har rapporterats från Roslagstulls och Danderyds sjukhus samt Venhälsan vid Södersjukhuset. Liknande svårigheter har också rapporterats från Östergötland, Göteborg och Malmö. Många läkare med erfarenhet från HTLV-III-mottagningarna förklarar nedgången av antalet tester med att många HS/BS-män är oroliga och rädda för avslöjande av den sexuella preferensen via registrering av denna hos andra än den behandlade läkaren.

Därtill kommer osäkerhet och rädsla för eventuella åtgärder som framtiden kan föra med sig för dem som låtit undersöka sig. Den av riksdagen beslutade ändringen i patientjournallagen innebär att HTLV-III-test får utföras anonymt men att, om testet utfaller positivt, anonymiteten upphör. Ansvariga läkare framhåller att erfarenheten har visat att ytterst få vill vara anonyma även i fortsättningen, om det visar sig att de har en HTLV-III-infektion.

Om möjlighet till fullständig anonymitet vid HTLV-III-test gavs, även om testet påvisar HTLV-III-infektion, och denna möjlighet till anonymitet skulle medföra ökat antal testade bör detta prövas. När det gäller gruppen HS/BS-män och deras benägenhet att låta testa sig är deras förtroende för sjukvården och behanlande läkare avgörande. Om möjlighet till fullständig anonymitet ger dem som nu underlåter att undersöka sig ett ökat förtroende för sjukvården, måste värdet av detta vara större än att sjukvården får omedelbara personuppgifter. Om någon begär fortsatt anonymitet, trots att test påvisat HTLV-III-infektion, och därefter uppehåller en förtroendefull kontakt med läkare för råd och fortsatta undersökningar, har trots allt samhället nått sitt syfte. Det måste också anses troligt att den smittade i den situationen väljer att avstå från anonymiteten för att på så sätt få del av framtida verkningsfulla behandlingsmetoder.

Föredragande statsråd aviserar i nu föreliggande proposition att regeringen avser att återkomma med vissa lagförslag rörande sekretess m. m. Visserligen preciseras detta inte närmare, men vpk anser att det därmed finns skäl att klargöra några för vpk grundläggande principer.

Genombrott av sekretess mellan smittskyddsläkare, polis och socialtjänst är en fråga av så stor betydelse att den ej kan regleras av regeringen i en förordning. Riksdagen måste ta ställning till ett förslag om sekretessgenombrott. Den strikta form av sekretess som råder inom socialtjänsten är en förutsättning för arbetet och en grund för det förtroende, varpå relationen mellan klient och socialarbetare vilar. Klienten skall kunna lita på att socialtjänsten inte för förtroliga uppgifter vidare.

Sekretessgenombrott socialtjänst–smittskyddsläkare kan enbart försvaras i de fall där klientens levnadssätt uppenbart leder till akuta smittorisker. Situation och syften bör dock noga definieras av lagstiftare och regering. Området för sekretessgenombrottet får endast innefatta uppgifter av omedelbar betydelse för smittofrågan.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda föreslås

att riksdagen med anledning av proposition 1985/85:171 hos regeringen hemställer om förslag som möjliggör anonymitet även om test visar attHTLV-III-infektion föreligger.

Stockholm den 25 april 1986

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk) *Nils Berndtson (vpk)*

Jörn Svensson (vpk) *Inga Lantz (vpk)*

Margó Ingvardsson (vpk)